

INTERCULTURAL COMMUNICATION DURING THE ROMANIAN AS A FOREIGN LANGUAGE COURSES. A CASE STUDY: MAY DAY - A MULTICULTURAL PERSPECTIVE

**Silvia Krieb Stoian, Assoc. Prof., PhD and Diana Rînciog, Assoc. Prof., PhD,
Petroleum-Gas University of Ploieşti**

Abstract: Our paper aims at presenting a practical activity held with the foreign students in The Preparatory Year from Petroleum-Gas University of Ploieşti. The international students learn Romanian as a foreign language, but teaching is based not only on the linguistic acquisition, but also on the intercultural dimension, on the interactive learner-centered activities. All these together with the modern communicative methods and instruments lead to an efficient didactic process.

The activity we are going to present took place in the academic year 2014-2015 and its topic was The International Labour Day (1 May) - a multicultural perspective. Students from four countries took part in this activity: they were from Bulgaria, Angola, Zimbabwe, North Korea. They were divided into four groups, representative of each country and the teachers were moderators as well as participants representing Romania. Our debate took into consideration different aspects regarding the ways of celebrating this day. In the end, we noticed the cultural differences between the five countries, but we also pointed the common elements.

Our activity proved (by the feedback our students gave us) that the communicative method of teaching and the cultural interference are good for the foreign students in learning and spontaneously using Romanian.

Keywords: multiculturalism, foreign students, international holiday, intercultural education, multicultural communication.

1. Educația interculturală – preambul teoretic

Învățarea unei limbi străine nu reprezintă nici pe departe un demers exclusiv lingvistic, fiind un proces mult mai complex, care implică și elemente culturale. Potrivit *Cadrului european comun de referință pentru limbi* (CECR), însușirea unei limbi străine presupune mai multe tipuri de competențe (lingvistice, sociolingvistice și pragmatice), la dezvoltarea cărora contribuie și componenta culturală.

Cultura face parte din modul de a fi și de a gândi al unui om, de aceea, pentru a dialoga cu el, este absolut necesar să-i cunoști cultura. Această dimensiune are o importanță deosebită în predarea românei ca limbă străină. Profesorului îi revine sarcina să pună în relație cultura țării de origine cu aceea a grupului țintă. Educația interculturală reprezintă „educatia pentru toți (și nu doar pentru niște grupuri sau indivizi, astfel, ar putea fi victimele unor tentative de marginalizare sau chiar discriminare), care privilegiază interacțiunea și dialogul, curajul de a ieși din sine și dorința de proiecție în celălalt.” (Cucoș, 2000: 108)

În literatura de specialitate (Plugaru, Pavalache, 2007: 82) sunt menționate patru tipuri de educație interculturală:

- tipul etnocentric – date fiind două culturi, A și B, cultura B nu are unicitate, va fi întotdeauna o umbră a culturii A;
- tipul controlat – cultura B are elemente de unicitate, dar acestea sunt manipulate pentru a atinge scopurile și obiectivele culturii A;
- tipul dialectic – presupune fuziune (fie în sensul „dizolvării” uneia dintre culturi în cealaltă, fie în sensul transcederii ambelor într-o nouă cultură – C);
- tipul dialogat (culturile A și B sunt distincte, independente, comunică, dar fiecare cultură își păstrează integritatea).

În cadrul orelor de limba română ca limbă străină, modelul de comunicare dialogat este cel mai eficient tip, prin intermediul căruia studenții de diferite naționalități reușesc să relaționeze și să înțeleagă atât cultura celuilalt, cât și cultura țării care îi găzduiește. În timpul orelor cu studenții internaționali, educația interculturală este esențială pentru a se ajunge la o comunicare eficientă. Profesorul este factorul cheie, mediatorul cultural, el dirijează procesul de comunicare și trebuie să observe și să preîntâmpine mecanismele care pot duce la conflicte. Contactul cu un alt sistem cultural poate duce la anxietate, ostilități sau chiar la eșec. Profesorul trebuie să înlăture aceste tensiuni. El trebuie să încurajeze contactele, schimburile, să micșoreze distanța socială și să promoveze toleranța. Cele două principii ale educației interculturale sunt respectul diversității și respectul echității. Diversitatea rezultă din eterogenitatea grupurilor, iar echitatea constă în acceptarea faptului că alte puncte de vedere pot fi la fel de bune și de valabile ca acelea ale propriei etnii, pornindu-se de la premisa că toți oamenii au aceleași drepturi, se nasc egali. Profesorul este cel care trebuie să impună respectarea principiului echității: „Rolul profesorului este acela de a valoriza culturile de origine ale elevilor, surmontând prejudecățile și stereotipurile și practicând un comportament nediscriminatoriu.” (Plugaru, Pavalache, 2007: 107)

În această tendință de cultivare a interculturalității, am organizat o lecție în colaborare (Silvia Krieb Stoian, Diana Rânciog), reunind două dintre cele trei grupe ale anului pregătitor din cadrul Universității Petrol-Gaze din Ploiești, pentru a ilustra principiul unității în diversitate și pentru a descoperi, totodată, unicitatea fiecărei culturi.

2. 1. Mai din perspectivă multiculturală – studiu de caz

2.1. Scurt istoric al zilei de 1 Mai

Istoria zilei de 1 Mai începe în 1872, când aproximativ 100.000 de muncitori din New York (cei mai mulți din domeniul construcțiilor) au demonstrat, cerând reducerea timpului de lucru de la 10-12 (uneori chiar 14 ore/zi) la 8 ore pe zi. Însă abia în 1886, când sute de mii de manifestați au ieșit din nou în stradă, s-a obținut un rezultat favorabil, constând în reducerea timpului de lucru la 8 ore, fără reducerea salariului. Însă, în urma protestelor, a unor incidente violente, patru oameni au fost împușcați și mulți alții răniți. În 1889 social-democrații afiliați Internaționalei a II-a stabilesc ca ziua de 1 Mai să fie ziua internațională a muncitorilor. Paradoxal, deși americanii au fost cei care au inițiat mișcarea, ei sunt cei care au renunțat la ziua de 1 Mai și sărbătoresc Ziua Muncii în prima zi de luni a lunii septembrie. În România, Ziua Muncii s-a sărbătorit prima dată în 1890. În timpul comunismului, această sărbătoare presupunea defilări și festivități propagandistice, în timp ce după Revoluția din 1989 a devenit un prilej de relaxare în aer liber, la grătar, cu prietenii și cu familia.

2.2. Studiu de caz

În cele ce urmează, vom prezenta o activitate extracurriculară¹ care a avut loc în anul universitar 2014-2015. Pornind de la ideea că educația interculturală presupune cunoașterea istoriei și a tradiției celuilalt și având în vedere că ne aflăm în preajma zilei de 1 Mai, am supus dezbaterii sărbătoarea internațională a muncii – 1 Mai. Pentru ca interferența culturală să funcționeze, am unit studenții din două grupe – una omogenă, cu studenți din Angola și cealaltă eterogenă, cu studenți din Zimbabwe, Coreea de Nord și Bulgaria. S-au constituit patru echipe, reprezentative pentru fiecare țară. Desfășurându-se pe semestrul al II-lea, când studenții aveau deja un bagaj de cunoștințe de limbă destul de bogat, activitatea le-a permis acestora atât să exerseze vocabularul și structurile gramaticale asimilate până la acea dată, cât și să afle despre ceilalți (reprezentanți ai celorlalte țări) lucruri inedite. Profesorilor le-a revenit sarcina de a prezenta aspectele semnificative legate de această sărbătoare în România. Totdată, profesorii au avut rolul de mediatori, care au încurajat atât exprimarea personală, cât și comunicarea între ei, ceea ce a facilitat micșorarea distanței sociale și o mai bună integrare.

Am expus tema și specificul acestei sărbători în România, potrivit istoricului de mai sus, după care am realizat la tablă schema de mai jos, care prefigurează direcțiile de dezbateri. Le-am lăsat timp de gândire 20 de minute, după care i-am rugat să prezinte această sărbătoare în contextul cultural al țării din care provin. La final, am stabilit punctele comune și diferențele existente între cele cinci țări.

❖ Echipa Coreei a prezentat următoarele rezultate: în această țară, de 1 Mai se sărbătorește muncitorii din întreaga lume, realizările sociale și economice ale acestora. Se

¹ „Activitățile extracurriculare și extrașcolare completează activitatea de predare și au avantajul că aduc noul, îmbină utilul cu plăcutul și le oferă studenților posibilitatea de a cunoaște aspecte specifice culturii române prin observare directă.” (Netedu, Stoian, 2016: 90)

petrece în familie, „acasă sau la munte, cântând sau mâncând.”² Uneori, se organizează evenimente sportive. Sloganul este: *Muncitori din întreaga lume, uniți-vă!*

În ceea ce privește mâncarea, nu se pregătește ceva anume, dar „toți se străduiesc să facă mâncare delicioasă”. De asemenea, nu există o anumită vestimentație care se poartă în această zi, dar „femeilor le place să poarte Jeogori (fustă tradițională)”. 1 Mai este zi liberă în Coreea de Nord.

❖ În Angola, de 1 Mai se sărbătorește ziua muncii. Se merge la defilare sau la paradă. La defilare, oamenii poartă ticouri albe cu insigne. Sloganul este: *Timpul înseamnă bani (O tempo é dinheiro)*. Nu se mănâncă ceva anume și este zi liberă.

❖ Cea mai inedită prezentare a fost cea realizată de studenții din Zimbabwe. În această țară, de 1 Mai se sărbătorește ziua muncitorilor. Se merge la stadionul național, unde președintele conduce diverse activități. De asemenea, oamenii petrec acasă, într-un mod asemănător cu acela în care se petrece Crăciunul. Se mănâncă preparate tradiționale, *sadza ne mazonda* (carne de zebra) – imaginea 1³, *sadza revviyo* (mămăligă cu făină) – imaginea 2, crocodil la grătar – imaginea 3. La stadion, oamenii se îmbracă în haine tradiționale – imaginea 4. În Zimbabwe 1 Mai este zi liberă, iar sloganul este *Pamberi nebasa (Împreună cu munca!)*.

Imaginea 1

Imaginea 2

Imaginea 3

² Toate citatele fără sursă indicată aparțin studenților care au prezentat concluziile echipei.

³ Ulterior (la seminarul următor), la rugămintea colegilor, reprezentantul echipei Zimbabwe a adus pozele atașate, pentru a ilustra cele afirmate.

Imaginea 4

❖ În Bulgaria, de 1 Mai se sărbătorește ziua muncii. În prezent, nu există anumite obiceiuri, dar în trecut, „pe vremurile comuniste, se făceau manifestații, concerte. În Bulgaria și ziua de 6 mai este liberă (Ziua Armatei) și, dacă se strâng mai multe zile libere, se pleacă în minivacanță sau la țară. Diferența este că în România este un fel de tradiție de a pleca undeva, în schimb, oamenii în Bulgaria pleacă rar undeva, doar dacă avem strânse mai multe zile libere.”

În concluzie, am putut constata că modul de a sărbători această zi nu comportă diferențe majore, aspectul comun constând în ideea de relaxare, indiferent că este vorba de mediul formal sau non-formal.

3. Feedback

Activitatea desfășurată cu ocazia zilei de 1 Mai a avut un impact pozitiv asupra studenților străini. Aceștia au fost foarte încântați să afle obiceiurile din alte țări, să cunoască persoane noi și să exersese limba română prin intermediul unei astfel de dezbateri.

La final, i-am rugat pe studenți să comunice în scris impresiile pe care le-au avut în urma acestui seminar în colaborare. Prezentăm în continuare câteva dintre opiniile studenților care au participat la această întâlnire:

- „A fost o experiență bună să discutăm despre 1 Mai cu grupa asta, împreună învățăm mai mult. Sper că dumneavoastră continuați să faceți întâlniri așa.” (student Angola)
- „Mi-a plăcut mult azi pentru că a fost frumos. Colegii de la cealaltă grupă sunt inimoși, îmi place să stau cu ei. Mi-a plăcut că azi nu am avut gramatică.” (student Angola)
- „A fost foarte informativ. A fost un platform pentru noi să exprimăm părerea noastră despre România și alte țări. Mi-au plăcut profesoarele mele pentru toleranța lor.” (student Zimbabwe)
- „Prima dată, vreau să mulțumim despre ideea asta, eu am plăcut ideea asta, văd că doamnele sunt unite și vreți să ne uniți, profesoarele sunt amabile [...]. Îmi plac alți colegi de la gupa C, sunt simpatici și schimbat multe cunoștințe cu noi, putem să continuăm așa” (studentă Angola)
- „Ne-a plăcut să vorbim cu studenții angolezi, dar fac prea mult zgomot. Asta nu înseamnă că nu ne plac angolezii.” (student Coreea de Nord)
- „A fost minunat! E mai bine să fim împreună și e mai bine să vorbim decât să facem gramatică. Colegii din Angola sunt un pic zgomotoși, dar sunt foarte inimoși, veseli și optimiști. Mi-a plăcut foarte mult!” (studentă Bulgaria)

- „Pentru mine, mi-a plăcut mult să stau cu colegii din alte țări, a fost o experiență foarte bună.” (studentă Angola)

4. Concluzii

Interculturalitatea, „deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți[...], prin dezvoltarea cunoașterii celuilalt, a istoriei sale, a tradițiilor și a spiritualității sale” (Ivasiuc, Koreck, Kövári, 2010: 11) reprezintă o componentă esențială în procesul didactic pe care îl presupune predarea românei ca limbă străină. Pentru studenții străini, limba română nu reprezintă doar un mijloc de comunicare, ci și un instrument care favorizează conviețuirea cu alte naționalități.

Activitatea prezentată a avut avantajul de a le oferi studenților străini posibilitatea de a cunoaște atât spiritualitatea, istoria și tradițiile românilor, cât și pe cele ale colegilor de alte naționalități. De asemenea, a stimulat exprimarea liberă și dorința de a interacționa cu ceilalți, ducând atât la formarea unor competențe în plan lingvistic, cât și la formarea unor competențe în planul relaționării. O astfel de dezbatere într-o atmosferă destinsă i-a determinat să fie dezinhibați, să se exprime cu ușurință și cu naturalețe, să lege noi prietenii.

BIBLIOGRAPHY

1. Cucuș, Constantin, *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Iași, Polirom, 2000.
2. Ivasiuc, Ana, Koreck, Maria, Kövári, Roberta, *Educația interculturală: de la teorie la practică – implementarea educației interculturale în școli multietnice din România*, Raport de cercetare al Agenției de Dezvoltare Comunitară „Împreună”, Agenția „Împreună”, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Guvernul României, s.l., 2010.
3. Netedu, Loredana, Stoian, Silvia, *Rolul activităților extracurriculare și extrașcolare în învățarea limbii române ca limbă străină, în Predarea, receptarea și evaluarea limbii române ca limbă străină. Dimensiune a interculturalității*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2016, p. 85-94.
4. Poledna, Rudolf, Rugg François, Rus, Călin, *Interculturalitate: cercetări și perspective românești*, Presa Universitară Clujeană, 2002.
5. Plugaru, Liviu, Pavalache, Mariela, *Educația interculturală*, Psihomedica, 2007.
6. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ziua_Muncii (accesat la 26.04.2014).